

TỔ CHỨC MÔ HÌNH CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ Ở THÀNH PHỐ HÀ NỘI VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG BẢO ĐẢM AN NINH, TRẬT TỰ HIỆN NAY

NGUYỄN NGỌC HIẾU*

Hà Nội chính thức triển khai thí điểm mô hình chính quyền đô thị tại 12 quận và thị xã Sơn Tây từ ngày 01/7/2021. Đây là dấu mốc quan trọng, mở ra cơ hội phát triển, đồng thời cũng đặt ra cho Hà Nội nhiều khó khăn, thách thức về an ninh, trật tự. Quá trình triển khai mô hình chính quyền đô thị ở Hà Nội cần được thực hiện thận trọng từng bước, có lộ trình xác định, phương pháp thực hiện phải được nghiên cứu kỹ, toàn diện để xây dựng mô hình chính quyền đô thị phù hợp, đáp ứng yêu cầu phát triển của Thủ đô trong tình hình mới.

Từ khóa: An ninh, trật tự; chính quyền đô thị; mô hình; thành phố Hà Nội; tổ chức.

Hanoi has officially piloted the urban government model in 12 districts and Son Tay town since July 1, 2021. This is an important milestone, opening up development opportunities as well as posing many difficulties and challenges for Hanoi regarding security and order. The process of implementing the urban government model in Hanoi needs to be carefully carried out step by step, with a defined roadmap. In addition, the implementation approach should be studied carefully and comprehensively in order to build an appropriate urban government model, meeting the development requirements of the Capital in the new situation.

Keywords: Security and order; urban government; model; Hanoicity; oranzation.

NGÀY NHẬN: 07/12/2023

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 26/02/2024

NGÀY DUYỆT: 18/3/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.338.2024.805>

1. Đặt vấn đề

Thủ đô Hà Nội có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng, là trung tâm chính trị - hành chính quốc gia, trung tâm kinh tế, khoa học - công nghệ, văn hóa - xã hội của cả nước, có quy mô dân số đứng thứ hai trong cả nước. Là đô thị đặc biệt, có tốc độ đô thị hóa rất nhanh, nhất là ở các huyện, xã và một số quận mới phát triển, do đó, việc thực hiện tổ

chức bộ máy chính quyền đô thị ở Hà Nội có ý nghĩa rất quan trọng, với nhiều quy định mới, phân định rõ cách quản lý của chính quyền đô thị với chính quyền ở khu vực nông thôn; tiếp tục đẩy mạnh phân cấp, phân quyền phù hợp với đặc thù đô thị..., đòi hỏi phải triển khai một cách bài bản, thận trọng,

* ThS, Học viện An ninh nhân dân

đúng quy định của pháp luật, bảo đảm sau khi sắp xếp tổ chức bộ máy chính quyền tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả.

2. Tình hình tổ chức mô hình chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội hiện nay

Chính quyền đô thị được hiểu là bộ máy chính quyền được tổ chức để quản lý các vấn đề có tính tổng thể trong phạm vi lãnh thổ của đô thị. Chính quyền đô thị chịu ảnh hưởng tác động bởi các yếu tố chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội, vai trò, vị thế, mối quan hệ vùng, quy mô, tính chất đô thị. Đô thị có những đặc trưng khác biệt về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, vì vậy, quản lý nhà nước ở đô thị đóng vai trò quan trọng, tác động tới sự phát triển nền kinh tế - xã hội của địa phương và có những đặc điểm riêng rất khác so với cấp chính quyền ở nông thôn.

Thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng về thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị, Thành ủy Hà Nội đã tích cực triển khai xây dựng Đề án “Thí điểm quản lý theo mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội” và đã được Bộ Chính trị đồng ý với nội dung cơ bản của Đề án. Theo đó, thành phố Hà Nội thực hiện thí điểm mô hình không tổ chức Hội đồng nhân dân (HĐND) phường ở các quận và thị xã Sơn Tây; Ủy ban nhân dân (UBND) phường do UBND quận và thị xã thành lập; cán bộ, công chức cấp phường do quận ủy, thị ủy và UBND quận, thị xã tuyển dụng và bổ nhiệm. Thực hiện quy định hiện hành về tổ chức chính quyền gồm HĐND và UBND ở thành phố, quận, huyện, thị xã và xã, thị trấn, nhưng có đổi mới về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn theo hướng đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, tăng cường kiểm tra, giám sát, nâng cao hiệu lực, hiệu quả trong quản lý nhà nước, phục vụ doanh nghiệp và người dân. Sau khi Chính phủ ban hành Nghị định số 32/2021/NĐ-CP ngày 29/3/2021 quy định chi tiết và biện pháp thi hành Nghị quyết số 97/2019/QH14 của Quốc hội về thí điểm tổ

chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội, Thành ủy Hà Nội đã ban hành Kế hoạch số 171-KH/TU ngày 31/12/2019 về việc thực hiện Nghị quyết số 97/2019/QH14 của Quốc hội về “Thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội”. UBND thành phố Hà Nội đã ban hành Kế hoạch số 100/KH-UBND ngày 12/4/2020 về triển khai thực hiện Nghị định số 32/2021/NĐ-CP quy định chi tiết và biện pháp thi hành Nghị quyết số 97/2019/QH14 của Quốc hội về “Thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội”.

Tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội góp phần giảm tải cho cấp chính quyền cao hơn, tránh vượt cấp; phát huy tính chủ động và chế độ chịu trách nhiệm cá nhân của người đứng đầu cơ quan chính quyền. Thông qua đó, góp phần tinh gọn bộ máy, nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị, phù hợp với tính chất đô thị, hướng đến sự phục vụ tốt nhất đối với người dân và doanh nghiệp, phục vụ đặc lực cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội, xứng tầm với vị thế, vai trò là Thủ đô của cả nước. Thực hiện mô hình chính quyền đô thị, thành phố Hà Nội đã hoàn thành vượt các chỉ tiêu về tinh giản biên chế (từ 10% trở lên). Cụ thể, giảm trên 1.400 biên chế công chức (tương đương tỷ lệ 15,6%); giảm trên 12.000 biên chế sự nghiệp (tương đương tỷ lệ 10%) so với năm 2015¹. Qua rà soát, kiện toàn, tinh giản biên chế đã góp phần thực hiện chủ trương tinh gọn tổ chức bộ máy theo chỉ đạo của trung ương và của thành phố.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được thì vẫn còn nhiều hạn chế cần khắc phục, như: quyết định quản lý còn thiếu sự sáng tạo, linh hoạt, nhanh nhạy trước những tác động của bối cảnh mới; sự tham gia của tổ chức xã hội vào quản trị địa phương chưa cao; nguồn nhân lực chưa thực sự đáp ứng yêu cầu của quản trị địa phương trong bối

cảnh mới; một bộ phận cán bộ, công chức địa phương nói chung cán bộ, chiến sĩ công an nói riêng có trình độ chuyên môn, quản lý, trình độ lý luận, ngoại ngữ, tin học còn yếu và chưa được đào tạo có tính hệ thống, thậm chí có biểu hiện sa sút về phẩm chất, quan liêu, xa dân, tham nhũng. Việc giám sát của người dân đối với công việc chính quyền ở một số nơi, một số thời điểm còn mang nặng tính hình thức... Việc tổ chức thí điểm mô hình chính quyền đô thị ở thành phố Hà Nội bên cạnh những thuận lợi thì cũng đặt ra những thách thức đối với an ninh, trật tự; những thách thức về an ninh, trật tự trong mô hình chính quyền đô thị biểu hiện trên một số khía cạnh chủ yếu sau:

Thứ nhất, về nhiệm vụ, quyền hạn của chính quyền nói chung và lực lượng Công an nhân dân nói riêng cũng như sự tham gia của Nhân dân trong bảo đảm an ninh, trật tự.

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định: “Tiếp tục hoàn thiện tổ chức chính quyền địa phương phù hợp với địa bàn nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính, kinh tế đặc biệt theo luật định; thực hiện và tổng kết việc thí điểm chính quyền đô thị nhằm xây dựng và vận hành các mô hình quản trị chính quyền đô thị theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả”². Như vậy, nhiệm vụ, quyền hạn trong bảo đảm an ninh, trật tự của mô hình chính quyền đô thị sẽ khác như thế nào với mô hình cũ đang là bài toán được đặt ra. Các vấn đề liên quan đến cơ cấu tổ chức của các bộ phận chức năng phù hợp với điều kiện của thành phố Hà Nội khi tổ chức mô hình chính quyền đô thị; các vấn đề liên quan đến việc huy động nguồn lực, sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị và quần chúng nhân dân trong bảo đảm an ninh, trật tự. Đại hội XIII của Đảng cũng đã nhấn mạnh: “Chú trọng an ninh, an toàn là một trong những yếu tố hàng đầu trong cuộc sống của người dân”³. Vì vậy, Nhân dân vừa là mục tiêu, đối

tượng phục vụ cao nhất của sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự an toàn xã hội. Đối với mô hình chính quyền đô thị đòi hỏi cao hơn nữa chất lượng phục vụ Nhân dân của chính quyền nói chung và lực lượng công an nói riêng trong bảo đảm an ninh, trật tự góp phần phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn Thủ đô.

Thứ hai, nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu, đòi hỏi của mô hình chính quyền đô thị phục vụ nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội nói chung và bảo đảm an ninh, trật tự nói riêng trên địa bàn Thủ đô.

Nguồn lực con người là yếu tố hàng đầu của tổ chức. Cùng với việc tổ chức mô hình chính quyền đô thị, đòi hỏi hàm lượng và vai trò tri thức của nguồn nhân lực, đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao trở thành nguồn lực quan trọng nhất, có ý nghĩa chiến lược trong bối cảnh hiện nay. Tất cả những yếu tố, như: hiểu biết, trình độ nghề nghiệp, trình độ chính trị, tình cảm và tâm lý lợi ích bản thân, gia đình và của mỗi cán bộ, chiến sĩ công an đều ảnh hưởng đến mức độ công việc. Tổ chức mô hình chính quyền đô thị đòi hỏi việc hoàn thiện hệ thống giám sát, đánh giá thẩm định của người dân về chất lượng đội ngũ cán bộ, chiến sĩ công an làm việc trong bộ máy công quyền; đây chính là thước đo đánh giá đạo đức, năng lực của cán bộ, chiến sĩ công an hiện nay.

Mặt khác, về cơ bản, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của cán bộ, chiến sĩ công an trong tổ chức mô hình chính quyền đô thị đòi hỏi phải có mặt bằng chung cao hơn so với trình độ, chuyên môn nghiệp vụ của cán bộ, chiến sĩ công an trong chính quyền địa phương ở nông thôn. Hà Nội là Thủ đô của cả nước, nơi tập trung nhiều trường đại học, cao đẳng, trung tâm nghiên cứu, viện đào tạo, bồi dưỡng, khu công nghiệp của cả nước, do đó, cũng là nơi tập trung nguồn nhân lực được đào tạo bài bản có chất lượng cao, đời sống đô thị với sự phát triển công

ngiệp, thương mại, dịch vụ sôi động; kinh tế - văn hóa, giáo dục, y tế ở đô thị cũng tốt hơn nhiều so với nông thôn. Đó là yếu tố thuận lợi và cũng đặt ra nhiều thách thức bởi tính cạnh tranh cao hơn trong tuyển dụng, sử dụng, đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, chiến sĩ công an nhân dân.

Thứ ba, mức độ tập trung các hoạt động, tính chất phức tạp và yêu cầu đặc biệt trong bảo đảm an ninh, trật tự đối với địa bàn đô thị Hà Nội.

Thủ đô Hà Nội là nơi tập trung nhiều trụ sở cơ quan hành chính, nơi diễn ra nhiều sự kiện chính trị quan trọng như Đại hội Đảng, bầu cử Quốc hội... Đồng thời cũng là địa bàn trọng điểm để các thế lực thù địch tiến hành các hoạt động chống phá Nhà nước ta về nhiều mặt.

Đô thị của Hà Nội là địa bàn tập trung đông dân cư, mật độ dân số rất cao, gồm nhiều thành phần sống đan xen có lối sống khác nhau, tham gia các hoạt động sản xuất - kinh doanh đa dạng nên việc bảo đảm an ninh, trật tự sẽ phức tạp hơn so với địa bàn nông thôn. Đô thị hóa cũng tạo ra sự khác biệt về lối sống giữa các nhóm cư dân đô thị, đặc biệt giữa nhóm người giàu và người nghèo, nhóm cư dân đô thị cũ và cư dân đô thị mới, điều này dễ nảy sinh các tệ nạn xã hội, tội phạm cũng như các hiện tượng làm mất ổn định an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, đặt ra thách thức lớn cho công tác bảo đảm an ninh, trật tự tại địa bàn đô thị Hà Nội.

3. Một số giải pháp

Để đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm an ninh, trật tự đối với Thủ đô Hà Nội khi triển khai mô hình chính quyền đô thị, cần tập trung vào một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục hoàn thiện khung khổ pháp lý đối mới mô hình tổ chức và hoạt động của chính quyền đô thị trong tình hình mới. Đây là một trong những yếu tố tiên

quyết để nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác bảo đảm an ninh, trật tự nói chung và của Thủ đô Hà Nội nói riêng. Để làm tốt nhiệm vụ này, cơ quan chức năng cần phải tham mưu, kiến nghị hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan đến chính quyền đô thị và công tác bảo đảm an ninh, trật tự đối với địa bàn đô thị, chẳng hạn, như: *Luật Tổ chức chính quyền địa phương, Luật Thủ đô, Luật An ninh quốc gia, Luật An toàn thông tin mạng, Luật Xây dựng, Luật Lực lượng tham gia bảo vệ an ninh, trật tự ở cơ sở...*, phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ bảo đảm an ninh, trật tự trong tình hình mới. Trong đó chú trọng tới hoàn thiện các quy định về phân định thẩm quyền, phân quyền, ủy quyền đối với chính quyền, nhất là chính quyền cấp cơ sở.

Hai là, đổi mới nâng cao hiệu quả công tác quản trị đô thị, đẩy mạnh xây dựng chính quyền điện tử, ứng dụng chuyển đổi số trong công tác bảo đảm an ninh, trật tự. Trong thời gian thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị, đòi hỏi thành phố Hà Nội phải tiếp tục thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm trong cải cách thể chế, cải cách bộ máy nhà nước. Đặc biệt, tiếp tục đơn giản hóa thủ tục hành chính theo hướng giảm thành phần hồ sơ, rút ngắn thời gian giải quyết trong tất cả các lĩnh vực, ứng dụng chuyển đổi số trong công tác quản trị đô thị. Về ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng chính quyền số, chính phủ điện tử cần phát triển hạ tầng truyền dẫn, hệ thống dữ liệu, hạ tầng internet để phục vụ xây dựng, phát triển chính phủ điện tử, chính phủ số; phát triển đô thị thông minh; phát triển các nền tảng tích hợp, chia sẻ dữ liệu giữa các ngành, các cấp, trong việc bảo đảm dịch vụ tiện ích cho cư dân đô thị. Chú trọng xây dựng và phát triển đô thị thông minh phù hợp với tiềm lực của Thủ đô. Với việc phát triển đô thị thông minh, cư dân đô thị sẽ được cung ứng các dịch vụ công trên nhiều lĩnh vực

trong đó có lĩnh vực an ninh, trật tự một cách tốt nhất, nhanh nhất và hiệu quả nhất.

Ba là, cải cách tổ chức bộ máy chính quyền, phân công, phân cấp hợp lý trong thí điểm mô hình chính quyền đô thị Hà Nội. Việc thực hiện thí điểm mô hình tổ chức chính quyền đô thị sẽ làm cho bộ máy chính quyền thành phố Hà Nội tinh gọn, phản ứng nhanh nhạy, hoạt động thông suốt hơn; cơ quan chức năng các cấp trong đó có lực lượng công an sẽ xác định rõ hơn trách nhiệm, rõ người, rõ việc. Các cơ quan chuyên môn sẽ được sắp xếp lại tinh gọn; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, qua đó nâng cao tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các cấp chính quyền. Do đó, hiệu lực, hiệu quả quản lý của bộ máy chính quyền đô thị sẽ được nâng cao, không chỉ trong quản lý đô thị hiện đại, phát triển mà còn cả trong bảo đảm an ninh, trật tự, trong những tình huống khẩn cấp, khó khăn, an ninh phi truyền thống, như: hỏa hoạn, thiên tai, dịch bệnh, môi trường...

Tuy nhiên, việc triển khai thí điểm mô hình chính quyền đô thị tại địa bàn Thủ đô Hà Nội cần có bước đi thận trọng, vừa bảo đảm tính kế thừa, vừa giữ vững ổn định phù hợp với đặc thù địa bàn và từng cấp đơn vị hành chính.

Bốn là, xây dựng đội ngũ cán bộ, chiến sĩ công an nhân dân đủ phẩm chất, năng lực trong bảo đảm an ninh, trật tự đối với mô hình chính quyền đô thị. Việc sắp xếp, bố trí lại đội ngũ cán bộ, chiến sĩ các cơ quan, đơn vị phải sáp nhập, hợp nhất, tổ chức lại hoặc bị giải thể sẽ dẫn đến một số cán bộ, chiến sĩ thay đổi vị trí công tác hoặc dôi dư, từ đó ảnh hưởng đến quyền lợi và chế độ, chính sách đối với số cán bộ, chiến sĩ này. Do đó, đòi hỏi phải có các biện pháp đồng bộ để giải quyết tốt chế độ, chính sách cho đội ngũ cán bộ, chiến sĩ. Đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng gắn với công tác tuyển chọn, bảo đảm yêu cầu vị trí việc làm, theo tiêu chuẩn chức danh. Công tác tuyển dụng gắn kết chặt chẽ

với công tác đào tạo, bồi dưỡng, trong đó tập trung vào một số lĩnh vực mũi nhọn, liên quan đến chính quyền đô thị, chính quyền điện tử, đô thị thông minh.

Việc đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng không chỉ nhằm nâng cao bản lĩnh, nhận thức của đội ngũ cán bộ, chiến sĩ công an, góp phần thực thi chức trách nhiệm vụ, góp phần đẩy mạnh rèn luyện đạo đức công vụ gắn với học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh mà còn là một giải pháp quan trọng trong xây dựng mô hình chính quyền đô thị tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả.

Năm là, phát huy vai trò của lực lượng công an, đặc biệt là công an cấp cơ sở và lực lượng tham gia bảo đảm an ninh, trật tự ở cơ sở. Sự cần thiết của lực lượng này là không thể phủ nhận khi góp phần không nhỏ trong nhiệm vụ bảo đảm an ninh, trật tự ở địa bàn cơ sở. Đây là lực lượng nòng cốt trong phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc, góp phần đăc lực vào việc thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội tại cơ sở. Với mô hình tổ chức chính quyền đô thị đòi hỏi lực lượng này cần được tăng cường về số lượng cũng như nâng cao hơn nữa về chất lượng để đáp ứng được yêu cầu của thực tiễn đặt ra. □

Chú thích:

1. *Mô hình chính quyền đô thị: Mang lại hiệu quả trong quản lý, điều hành.* <https://moc.gov.vn>, ngày 31/3/2022.

2, 3. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr. 178, 173.

Tài liệu tham khảo:

1. *Luật An ninh quốc gia* năm 2004.
2. *Luật Tổ chức chính quyền địa phương* năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2019).
3. *Nghị định số 32/NĐ-CP ngày 29/3/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Nghị quyết số 97/2019/QH14 ngày 27/11/2019 của Quốc hội về thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội.*